Mottagare
Regionstyrelsen

Medborgarförslag. Vägskatt för turister och besökare på Gotland

Förslag till beslut

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit om att införa en särskild vägavgift för besökare som tar med sig bil till Gotland. Förslagsställaren föreslår att avgiften tas ut i samband med bokning av färjeresa och att intäkterna används för underhåll av Gotlands vägnät.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att förslaget uppmärksammar en relevant fråga om hur kostnader för infrastruktur och vägunderhåll kan finansieras, särskilt mot bakgrund av Gotlands stora säsongsvariationer i trafik och besöksantal.

Region Gotland saknar dock befogenhet att på egen hand införa en generell obligatorisk vägavgift för bilburna besökare. Ett sådant avgiftsuttag skulle kräva särskilt stöd i nationell lagstiftning.

Mot denna bakgrund föreslås att medborgarförslaget avslås.

Ärendebeskrivning

Förslagsställaren föreslår att en särskild vägavgift införs för besökare som tar med sig bil till Gotland. Avgiften föreslås tas ut vid bokning av färjeresa, exempelvis genom ett tillägg på biljettpriset för bilburna resenärer som inte är bosatta på Gotland.

Syftet med förslaget är att skapa ytterligare intäkter som kan användas till underhåll och förbättringar av Gotlands vägnät. Förslagsställaren hänvisar till befintliga system med vägavgifter och kameraregistrering på fastlandet.

Bedömning

Gotlands vägnät är en viktig del av öns infrastruktur och har stor betydelse för såväl invånare och näringsliv som besökare. Under framför allt sommarmånaderna ökar trafikmängderna på delar av vägnätet, vilket kan medföra ökat slitage och större behov av underhåll.

Ansvaret för Gotlands vägar är fördelat mellan flera väghållare. Staten genom Trafikverket ansvarar för huvuddelen av det allmänna vägnätet, medan Region Gotland ansvarar för kommunala gator och vägar. Därutöver finns enskilda vägar som förvaltas av bland annat vägföreningar och samfälligheter.

I Sverige finns system för trängselskatt och infrastrukturavgifter, men dessa regleras genom särskild nationell lagstiftning. Kommuner och regioner har inte en generell rätt att själva införa motsvarande avgifter.

Kommuners och regioners rätt att ta ut avgifter regleras bland annat i 2 kap. 5–6 §§ kommunallagen (2017:725). Bestämmelserna ger möjlighet att ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som tillhandahålls, med de begränsningar som följer av lagstiftningen.

En generell obligatorisk vägavgift för bilburna besökare till Gotland kan däremot inte införas med stöd av den allmänna kommunala avgiftsrätten. Att avgiften föreslås tas ut i samband med bokning av färjeresa förändrar inte detta förhållande. Ett sådant avgiftsuttag skulle kräva särskilt stöd i nationell lagstiftning.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att förslaget lyfter en relevant fråga om finansiering av infrastruktur och hur kostnader kopplade till ett stort antal besökare kan fördelas. Samtidigt behöver frågan om vägunderhåll och finansiering hanteras utifrån gällande ansvarsfördelning mellan statliga, kommunala och enskilda väghållare.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer sammanfattningsvis att Region Gotland saknar rättsliga förutsättningar att på egen hand införa den föreslagna vägavgiften.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2020-11-20
Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2026-11-17

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Förslagsställaren